

HOE HET LIJDENSVERHAAL VAN DE VISSERMAN UIT NAZARET EEN HELE SCHOOL IN BEWEGING KAN BRENGEN...

Sint-Jozefsinstituut Tielt

Noëlla Vandeputte
Nathalie Verstraete

A KORTE VOORSTELLING VAN DE SCHOOL

B HOE HET PROJECT GROEIDE

Werkgroep Goede Vrijdagviering: "Leerlingen zijn niet vertrouwd met het lijdensverhaal..."

→ vraag aan godsdienstleerkrachten om in alle klassen minstens 1 lesuur te besteden aan het lezen / vertellen en uitleggen van het lijdensverhaal.

C CONCRETE UITWERKING IN DE GODSDIENSTLESSEN

1 Voorbereiding: uitleg bij de Paaskring (BIJLAGE 1)

2 Doornemen van het lijdensverhaal:

- Mary Batchelor, Kinderbijbel in 365 vertalingen, Callenbach – Kampen, blz. 367-379
(BIJLAGE 2)

- De nieuwe Bijbelvertaling: Mc 14,12 – 16,8.

3 Verwerking en actualisatie:

- Wat moesten leerlingen ervan kennen? (BIJLAGE 3)

- actualisatie: lijden en verrijzen - in de wereld vandaag
- in het leven van de leerlingen

(BIJLAGE 4)

D GOEDE VRIJDAGVIERING

Draaiboek: zie BIJLAGE 5

E ERVARINGEN

F **VERVOLG:** project rond het verhaal van Jona

BIJLAGE 1: uitleg bij de Paaskring

Van de Veertigdagentijd naar Pasen en Pinksteren

Veertigdagentijd

De Veertigdagentijd begint op **Aswoensdag** tot aan de avondmis van Witte Donderdag in de Goede Week. Het is de liturgische tijd als voorbereiding op het **hoogfeest van Pasen**. De gelovigen worden voorbereid op de viering van het paasmysterie bijvoorbeeld de doopvoorbereiding of de aandacht voor de doorbeloften en boetvaardigheid. De Veertigdagentijd is ook een periode van loutering, bijvoorbeeld door inkeer (biecht, bezinning op het eigen gedrag) en het uiten van naastenliefde, of het doen van goede werken. (in Vlaanderen Broederlijk Delen). Om deze reden wordt de Veertigdagentijd ook vastentijd genoemd. Centraal staat het afstand doen van begeerte van het materiële, zoals rijkdom. Officieel zijn er twee vastendagen: Aswoensdag en Goede Vrijdag.

De Veertigdagentijd duurt 6 zondagen. De eerste heten eerste, tweede, derde, vierde en vijfde zondag van de veertigdagentijd; de laatste is **Palm- of Passiezondag** en is het begin van de **Goede Week**. De veertig dagen komen voort uit het verblijf van Jezus in de woestijn, als voorbereiding op zijn zending.

Aswoensdag

'Gedenk, mens, dat hij stof zijt en tot stof zult wederkeren'. Op de eerste dag van de Veertigdagentijd krijgt de gelovige van de priester een askruisje op het voorhoofd. Het as is afkomstig van verbrande palmtakjes van het voorgaande jaar. De asoplegging geeft het verlangen aan om zich af te keren van begeerten en dromen, verslavingen in welke vorm ook. Aswoensdag is na de vastenavond, het afscheid van het carnaval. Carnaval, dan niet als volksfenomeen, komt van het Latijnse 'carnem levare' wat staat voor het wegnemen van het vlees.

Passie- en Palmzondag

Op Palmzondag wordt de intocht in Jeruzalem herdacht. Deze zondag worden palmtakjes gewijd als herinnering hoe de joden Jezus hebben begroet in Jeruzalem.

Goede Week

De week vóór Pasen. Met Palmzondag, Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Paaszaterdag.

In dit belangrijke deel van de veertigdagentijd wordt het lijden en sterven van Jezus herdacht. De Goede Week begint met de Passiezondag (zie hierboven) en eindigt op Stille Zaterdag, aan het einde van het Paastridium.

Paastridium

Het paastridium is, zoals het woord 'tri-duum' al aangeeft drie dagen van intens gebed en bezinning rond het lijden en sterven van Jezus. Het paastridium is veruit de belangrijkste periode uit het liturgische jaar. De drie dagen zijn Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Paaszaterdag (ofwel: Stille Zaterdag).

Witte Donderdag is daarbij de dag waarop de instelling van de Eucharistie en het priesterschap wordt gevierd. Het is het Laatste Avondmaal van Jezus, waar hij afscheid neemt van de apostelen: 'Dit is Mijn Lichaam'. Op Witte Donderdag (maar soms ook de avond ervoor) wordt een chrismamis gevierd: de mis waar de bisschop olie wijdt voor sacramenteel gebruik, bij doop, vormsel en zalving, maar ook bij wijding van voorwerpen. De liturgische kleur op Witte Donderdag is wit.

De vrijdag voor Pasen is Goede Vrijdag. Op deze dag wordt Jezus' kruisdood herdacht. In de liturgie wordt het passieverhaal gezongen of voorgelezen en wordt stilgestaan bij de 12 kruiswegstaties. Ook kan het kruis worden vereerd, de zogenaamde kruisontbloting. De liturgische kleur is zwart.

De derde dag van het paastridium is Stille Zaterdag. Andere namen zijn Paaszaterdag of Heilige Zaterdag. Jezus is gestorven. Het is een stille herdenkingsdag, waarin in de kerk weinig activiteiten zijn. Een dag van herdenking van de dood.

Pasen

Pasen begint met een donkere kerk. Achterin de kerk wordt de Paaskaars gewijd: het symbool van de verrezen Christus. De Paaskaars krijgt vijf wierrooksteentjes ingekerfd ter herinneringen aan de Kruiswonden. Juicht! De Heer is opgestaan. De brandende Paaskaars wordt naar het altaar gebracht en de kerk wordt verlicht. In het oosten van Nederland bestaat het gebruik van Paasvuur, dat met Pasen wordt ontstoken. De H. Mis van Pasen wordt ook wel Paaswake genoemd.

Paastijd

Jezus is verrezen en dat moet gevierd worden. Vijftig dagen lang, vanaf de Paaswake tot Pinksteren wordt de verrijzenis gevierd. Er zijn zeven Paaszondagen, zondagen van Pasen. De eerste achtdagen vanaf Pasen is het Paasoctaaf, het ultieme hoogfeest van onze Heer.

Hemelvaart van de Heer

De veertigste dag na Pasen is het Hemelvaartsdag. Jezus is opgestegen ten hemel. De tijd vanaf Hemelvaart zijn acht dagen ter voorbereiding op het feest van Pinksteren.

Pinksteren

Pinksteren is het feest van de heilige Geest. Jezus beloofde dat hij de gelovigen niet alleen zou laten. Hij zond de heilige Geest als helper en trooster. Op Pinksteren daalt de heilige Geest neer over de apostelen.

Pinksteren komt van het Griekse Pentecost: de vijftigste dag na Pasen. Rood is de kleur van het vuur van de heilige Geest in de liturgie.

BIJLAGE 2: het lijdensverhaal van Jezus van Nazareth

Bron: *Mary Batchelor, Kinderbijbel in 365 vertalingen, Callenbach – Kampen, blz. 366-367 en 376-377.*

De kruisiging

331. Op weg naar de berg Golgota
Marcus 15

Pilatus had toegegeven. Dat lag niet alleen aan de joodse leiders. Sommige andere mensen van Jeruzalem hadden al net zo hard geroepen dat Jezus sterven moest.

Pilatus liet Barabhas uit de gevangenis halen. De man werd vrij gelaten maar Jezus moest met de Romeinse soldaten mee. Het was in die tijd de gewoonte dat een veroordeelde met zweepen geslagen werd. Dat gebeurde nu ook met Jezus. Zo in geseling deed ontzettend pijn; dikke wijfs stierf een gewangene terwijl hij afgeranseld werd.

De soldaten vlochten ook een kroon waar lange, scherpe doornen aan zaten. Ze drukten die op het hoofd van Jezus en ze lachten Hem uit.

'U bent toch de koning van de joden, is het niet? Dan moet U ook een kroon hebben en daar zorgen wij nu eens voor.'

Bloedend uit vele wonden moest Jezus door de stad gaan, naar de berg Golgota. Die berg lag buiten Jeruzalem; er werden wel vaker mensen gekruisigd.

Gevangenen moesten hun kruis altijd zelf dragen. Niemand wilde hen daarbij helpen.

Jezus had al zoveel geleden; de soldaten dachten dat Hij het niet volhouden zou. Hij was immers al drie keer gevallen.

Daar kwam een man voorbij; hij heette Simon en hij had buiten Jeruzalem op het veld gewerkt.

'Jij daar, kom eens helpen!' riep de overste van de soldaten. 'Draag het kruis voor deze gewangene.'

Simon was groot en sterk. Hij nam het kruis van Jezus over en hij droeg het de berg op.

Jezus strompelde achter Simon aan, naar de plaats waar hij sterven moest.

Wat heeft Simon daarbij gedacht? En wat dacht Jezus over Hem? We weten het niet want niemand heeft het opgeschreven.

332. Jezus aan het kruis

Marcus 15; Lucas 23; Johannes 19

De Romeinen kruisigden soms slaven die in opstand kwamen. Ook moordenaars werden aan het kruis genageld. Het kruis werd op de grond gelegd. Aan handen en voeten werd de veroordeelde eraan vastgespijkerd. Dan werd het kruis in een kuil gezet en overreid getrokken. Zo stierf de gewangene van pijn, hitte en dorst.

Twee gevangenen zouden samen met Jezus moeten sterven.

Om negen uur stonden de drie kruisen er. Jezus hing in het midden.

Hij keek naar de mensen die Hem op het kruis gespijkerd hadden. Hij begon stil te bidden:

'Vader, vergeef het hun; ze weten niet wat ze doen.'

De priesters waren daar ook. Ze lachten Jezus uit.

'Kijk nou toch! Je hebt zoveel mensen geholpen, kun je nu jezelf niet redden?'

De man die links van Jezus hing, vroeg met schorre stem:

'Bent U de Messias? Waarom redt U ons dan niet?'

De man die rechts hing zei:

'Wil je wel eens zwijgen! Wij verdienen de straf die we nu krijgen, maar Jezus is onschuldig.'

Toen begon hij zachter te spreken.

'Als U Koning zult zijn, alstublieft, denk dan aan mij.'

'Je zult niet lang hoeven wachten,' antwoordde Jezus. 'Vandaag ben je al met mij in de hemel.'

Sommige leerlingen van Jezus waren daar ook, samen met een paar vrouwen die Hem overal gevolgd waren.

Jezus zag Zijn moeder staan. Johannes, zijn beste vriend, probeerde haar te helpen nu ze het zo hard nodig had.

'Zorg voor Mijn moeder,' zei Jezus tegen Zijn leerling. 'Johannes, jij moet voortaan als haar zoon zijn.'

's Middags werd het plotseling donker, terwijl anders de zon zo fel scheen.

Jezus hing nog drie uur vol pijn aan het kruis. Hij droeg de zonden van de mensen. Plotseling riep Hij:

'Ik heb gedaan wat Ik moest doen! Het is volbracht.' Het leek of Hij juchte.

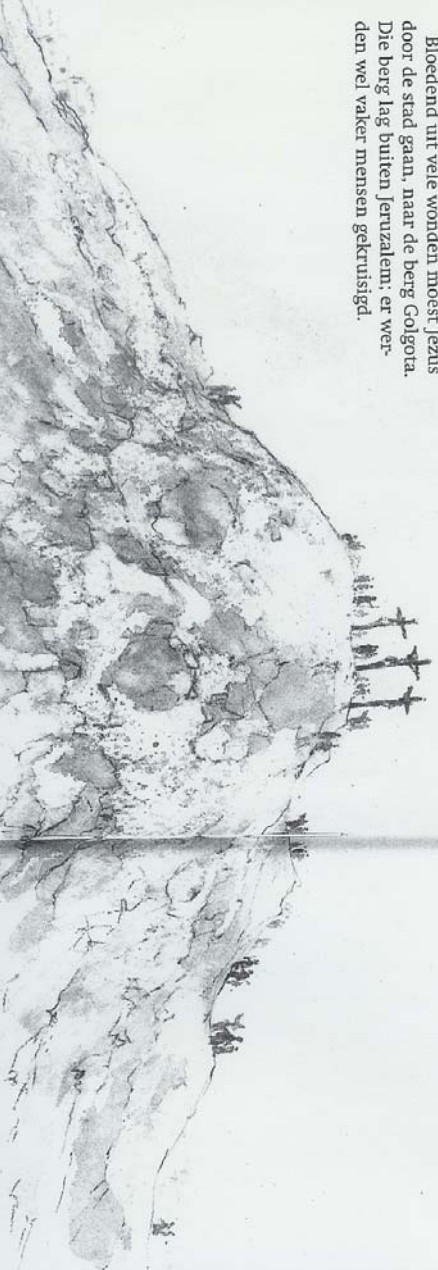
Toen stierf Hij.

Er was een man uit Arimathea die Jozef heette. Hij was rijk en erg aardig; hij vroeg aan Pilatus of hij Jezus begraven mocht.

Nikodemus, de man die 's nachts eens met Jezus was komen praten, hielp hem daarbij.

Samen wisten ze Jezus. Ze deden Hem een schoon grafkleed aan en ze legden Hem in een nieuw graf, in de tuin van Jozef.

Een paar vrouwen waren mee naar het graf gegaan. Nu keerden ze huilend naar huis terug.

377

BIJLAGE 3: verwerking

HET LIJDENSVERHAAL VAN JEZUS VAN NAZARETH

Lees goed de tekst van het Laatste Avondmaal en het lijdensverhaal.

(Bron: *Mary Batchelor, Kinderbijbel in 365 vertalingen, Callenbach – Kampen, blz. 367-379*)

T

Beantwoord nu onderstaande vragen:

- 1 Waarom wilde de Hoge Raad (=vergadering van de 70 oudste priesters) Jezus gevangen nemen?
- 2 Beschrijf nauwkeurig de rol van Judas in het lijdensverhaal. (Wat doet Judas precies? Hoe gaat hij tewerk? Waarom doet hij dat? Hoe eindigt dit verhaal?)
- 3 Leg de betekenis van de voetwassing tijdens het laatste avondmaal uit.
- 4 Jezus maakte van het Joodse Paasfeest een Christelijk feest. Leg uit. Waar herhalen de Christenen dit ritueel.
- 5 In Getsemane (of Hof van Olijven) is Jezus enorm ontgoocheld in de houding van zijn leerlingen. Leg dit uit voor
 - a) Petrus, Jakobus en Johannes;
 - b) Judas.
- 6 Petrus verloochent Jezus. In welke zin?
- 7 Waarom wast Pilatus zijn handen in een grote schotel water?
- 8 Omschrijf de rol van de volgende personen in het lijdensverhaal van Jezus:
 - a) Pilatus;
 - b) Barabbas;
 - c) Simon (van Cyrene);
 - d) de gevangene die rechts van Jezus wordt gekruisigd;
 - e) Jozef van Arimatea
 - f) Maria Magdalena.

BIJLAGE 4: actualisatie

Werkvragen bij het lijdensverhaal – voorbereiding Goede Vrijdag

DEEL I LIJDEN

1. Waar heb jij in jouw leven al eens lijden ervaren? (dalmoment, je gekwetst gevoeld...)

2. Waar zie jij lijden in de wereld? Welke soorten lijden zie je?

DEEL II KRUISIGING

3. Waar worden mensen op vandaag gekruisigd (in de figuurlijke zin)?

DEEL III VERRIJZENIS / NIEUW LEVEN

4. Waar zie jij hoop, nieuw leven, nieuwe kansen, mooie dingen? (echte topmomenten waar je lang kan van leven)

ANONIEM IN TE DIENEN AAN HET EINDE VAN HET LESUUR

BIJLAGE 5: draaiboek Goede Vrijdagviering

Werkgroep schoolpastoraal Sint-Jozefsinstituut Tielt – deelwerkgroep Goede Vrijdagviering:

- Bart Coghe
- Erik Goethals
- Betsy Tack
- Noëlla Vandeputte
- Ellen Vanduyslager
- Zr. Marie-Jeanne Vanherweghe
- Nicole Verschoote
- Nathalie Verstraete

Gebaseerd op: Catechetische Service, maart 2000, blz. 20-23.